

Кредит-Рейтинг

а/с 921, Київ, 01024, Україна
тел/факс: +380 (44) 490 2550, 490 2554
e-mail: office@credit-rating.com.ua
<http://www.credit-rating.com.ua>

Рейтинговий звіт KHSA 007-014 - short про оновлення кредитного рейтингу

Об'єкт рейтингування:	м. Харків
Тип рейтингу:	довгостроковий кредитний рейтинг за Національною рейтинговою шкалою
Рейтингова дія	оновлення
Дата визначення:	03.12.2004 р.
Дата оновлення:	09.09.2010 р.
Рівень кредитного рейтингу	uaA
Прогноз:	стабільний

Наданий в результаті рейтингового аналізу кредитний рейтинг визначено за Національною рейтинговою шкалою, на що вказують літери **ua** у позначці кредитного рейтингу. Національна рейтингова шкала дозволяє виміряти розподіл кредитного ризику в економіці України без урахування суверенного ризику та призначена для використання емітентами цінних паперів, позичальниками, фінансовими установами, посередниками та інвесторами на фінансовому ринку України.

Висновок рейтингового агентства щодо рівня кредитного рейтингу

Кредитний рейтинг ґрунтується на результатах аналізу економічних та фінансових показників, даних щодо демографічної ситуації, стану ринку праці, інформації відносно боргових зобов'язань міста, наявної в розпорядженні комунальної власності, та перспективних планів на майбутнє. Крім того, у ході рейтингової оцінки висвітлюється інформація щодо існуючої системи управління, а також політичної ситуації в регіоні та взаємодії різних гілок влади.

Кредитний рейтинг ґрунтується на інформації, наданій виконавчим комітетом Харківської міської ради, а також на іншій інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства та вважається надійною. Рівень кредитного рейтингу залежить від якості, однорідності та повноти інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства.

Історія кредитного рейтингу

Дата	03.12.2004 р.	29.12.2005 р.	07.12.2006 р.	13.11.2007 р.	28.10.2008 р.	12.05.2009 р.	17.09.2009 р.	23.04.2010 р.	09.09.2010 р.
Рівень кредитного рейтингу	uaA	uaA	uaA	uaA	uaA	uaA	uaA	uaA	uaA
Прогноз	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний
Рейтингова дія	визначення	підтвердження	підтвердження	підтвердження	підтвердження	підтвердження	підтвердження	підтвердження	підтвердження

Позичальник або окремих борговий інструмент з рейтингом uaA характеризується **ВИСОКОЮ** кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Рівень кредитоспроможності чутливий до впливу несприятливих комерційних, фінансових та економічних умов.

Стабільний прогноз вказує на відсутність на поточний момент передумов для зміни рейтингу протягом року.

Рівень кредитного рейтингу м. Харкова підтримується:

- збереженням у I півріччі 2010 року високого рівня бюджетної забезпеченості міста: розрахунковий обсяг доходів загального фонду бюджету без урахування трансфертів на одного мешканця складає 657,3 грн. (628,7 грн. у I півріччі 2009 року);
- відсутністю прямого боргу Харківської міської ради станом на 01.07.2010 р. та очікуваним помірним рівнем боргового навантаження;
- відсутністю концентрації надходжень до бюджету за основними платниками податків;
- перевищенням у I півріччі 2010 року окремих показників економічного розвитку в розрахунку на одного мешканця міста відповідних загальнодержавних показників: обсягів зовнішньоторговельного товарообороту – на 10,0%, обсягу прямих іноземних інвестицій – на 35,2%, обсягу роздрібного товарообороту – на 85,9%.

Рівень кредитного рейтингу м. Харкова обмежується:

- скороченням обсягів надходжень до бюджету розвитку міста у січні–червні 2010 року, порівняно з аналогічним періодом 2009 року, що зумовлюється негативними наслідками кризових явищ в економіці України;
- нижчим за середній по країні розміром середньомісячної заробітної плати та випереджаючим ростом заборгованості з її виплати (порівняно зі зростанням рівня оплати праці) протягом I півріччя 2010 року за залежності доходної частини бюджету міста від надходжень податку з доходів фізичних осіб (питома вага цього джерела в доходах загального фонду бюджету міста без урахування трансфертів за результатами I півріччя 2010 року становить майже 70%);
- високим рівнем зношеності основних засобів, в тому числі житлового фонду, об'єктів інженерної та транспортної інфраструктури міста, та необхідністю здійснення значних капітальних вкладень у їхнє відновлення за одночасного високого рівня заборгованості населення за житлово-комунальні послуги у розрахунку на одного мешканця.

Резюме

Деякі кількісні дані наведено після відповідного округлення. У зв'язку з цим значення одних і тих же показників, які наводяться в звіті більше одного разу, можуть не збігатися, а підсумкові значення окремих показників можуть не відповідати арифметичній сумі їх складових.

Соціальна сфера та економіка міста

Основні показники соціально-економічного розвитку міста протягом 2006-2009 рр. та I півріччя 2010 року наведено у таблиці.

Основні показники соціально-економічного розвитку м. Харкова за 2006-2009 рр. та I півріччя 2010 року

Показник	2006 рік	2007 рік	2008 рік	I півріччя 2009 року	2009 рік	I півріччя 2010 року	Темп зростання у I півріччі 2010 р. до I півріччя 2009 р., %
Чисельність наявного населення (станом на кінець звітного періоду), тис. осіб	1 461,2	1 457,8	1 456,0	1 450,3	1 452,3	1 445,5	99,5
Рівень зареєстрованого безробіття, %	0,7	0,7	1,0	1,0	0,9	0,7	77,8
Середньомісячна заробітна плата, грн.	1 026,8	1 322,0	1 765,0	1 790,0	1 893,1	2 016,0	106,5
Заборгованість з виплати заробітної плати, млн. грн. (станом на кінець звітного періоду)	25,4	31,3	82,7	104,9	91,9	119,6	130,1
Обсяг реалізації промислової продукції у відпускних цінах, млн. грн.	13 135,2	16 728,3	21 080,6	10 205,4	22 080,0	12 129,9	118,9
Інвестиції в основний капітал, млн. грн.	4 333,5	6 515,6	7 055,3	1 997,8	4 430,2	1 197,1	63,7 ¹
Прямі іноземні інвестиції, млн. доларів США (станом на кінець звітного періоду)	791,0	982,2	1 326,8	1 644,4	1 748,7	1 721,9	98,5
Зовнішньоторговельний товарооборот, млн. доларів США	1 723,6	2 047,4	2 636,5	784,4	1 827,5	1 452,0	185,1
Введено в експлуатацію житла, тис. кв. м	235,4	337,3	111,6	28,2	309,4	47,5	168,5
Обсяг роздрібного товарообороту, млн. грн.	7 892,6	10 794,8	14 479,1	6 259,2	13 586,1	7 157,0	114,3

Джерело: Виконавчий комітет Харківської міської ради

Демографія, трудові ресурси та заробітна плата

Під впливом природного та механічного скорочення чисельність наявного населення м. Харкова протягом I півріччя 2010 року зменшилась на 6,8 тис. осіб і станом на 01.07.2010 р. склала 1 445,5 тис. осіб.

Стабілізація ситуації в господарському комплексі міста сприяла поліпшенню стану на ринку праці міста у I півріччі 2010 року та зростанню середньооблікової чисельності

¹ У порівнянних цінах

штатних працівників на 3,2% до 451,2 тис. осіб. У той же час на підприємствах міста має місце застосування адміністраціями підприємств і організацій міста вимушених адміністративних відпусток та скорочень робочого часу, зростання обсягу заборгованості з виплати заробітної плати та уповільненні темпу зростання рівня оплати праці.

У I півріччі 2010 року рівень середньомісячної заробітної плати у м. Харкові збільшився на 6,5% і склав 2 016,0 грн., що було на 4,5% менше, ніж у середньому по країні. Ріст середньомісячної заробітної плати та середньооблікової чисельності працівників (без урахування малого бізнесу) позитивно позначилось на динаміці обсягу роздрібного товарообороту у місті, який протягом аналізованого періоду зріс на 14,3%, порівняно з аналогічним періодом 2009 року у фактичних цінах, та у розрахунку на одного мешканця у 2,0 рази перевищує відповідне значення по країні.

Бюджетоформуючими видами економічної діяльності у м. Харкові є «Промисловість», «Освіта» та «Транспорт та зв'язок». У зв'язку з тим, що у зазначених сферах діє велика кількість юридичних осіб різних форм власності, слід відмітити високу диверсифікацію бази оподаткування податком з доходів фізичних осіб, що є основним джерелом наповнення місцевого бюджету.

На фоні росту рівня оплати праці, спостерігається подальше збільшення заборгованості з виплати заробітної плати. Обсяг заборгованості з виплати заробітної плати у м. Харкові протягом січня–червня 2010 року збільшився на 30,1% і станом на 01.07.2010 р. склав 119,6 млн. грн. Співвідношення обсягу заборгованості з обсягом середньомісячного загальноміського фонду заробітної плати за I півріччя 2010 року залишається на високому рівні – 13,2%.

Виробнича сфера та зовнішньоекономічна діяльність

Враховуючи, що промисловість м. Харкова, яка є однією з провідних галузей економіки міста, представляє понад 480 великих та середніх підприємств, доходна частина бюджету міста характеризується високим ступенем диверсифікації надходжень за основними платниками податків.

Промисловий комплекс м. Харкова у I півріччі 2010 року демонстрував зростання обсягів реалізації промислової продукції, темпи зростання реалізації продукції промисловими підприємствами міста (у фактичних цінах) у січні–червні 2010 року становили 118,9%. Збільшення обсягів реалізованої продукції в аналізованому періоді відбулось у переважній більшості галузей промислового комплексу.

Внаслідок більш повільного зростання темпів реалізації промислової продукції у м. Харкові у I півріччі 2010 року, порівняно з загальнодержавним показником, обсяг реалізації промислової продукції у розрахунку на одного мешканця міста на відміну від 2009 року, був нижчим за середнє значення по країні (на 5,7%) та складав 8 391,5 грн.

Структура обсягів реалізації промислової продукції у м. Харкові в аналізованому періоді не зазнала змін, найбільшу питому вагу займає продукція машинобудування, харчової промисловості та виробництва й розподілення електроенергії, газу та води.

Внаслідок покращення попиту на внутрішньому та зовнішньому ринках, пов'язаного з активізацією ділової активності, обсяг зовнішньоторговельного товарообороту підприємств і організацій м. Харкова зріс у I півріччі 2010 року у 1,9 рази порівняно з січнем–червнем 2009 року, та склав 1 452,00 млн. дол. США (на 10,0 більше за середній показник по країні у розрахунку на одного мешканця).

Інвестиційна активність та будівельна діяльність

Протягом I півріччя 2010 року спостерігалось скорочення інвестиційної активності у м. Харкові яке пов'язане, у першу чергу, з подальшим скороченням обсягів кредитування економіки, що обмежує інвестиційну активність суб'єктів господарювання, та зменшенням централізованих капітальних вкладень з Державного бюджету. Зокрема відбулося скорочення обсягів інвестицій в основний капітал (на 36,3%), зменшення обсягів виконаних робіт будівельної діяльності (на 24,0%) та спостерігався відтік прямих іноземних інвестицій (на 1,5%).

У I півріччі 2010 року в економіку міста надійшло інвестицій в основний капітал міста у сумі 1 197,1 млн. грн., що, як і у 2008-2009 рр., у розрахунку на одного мешканця міста менше за середнє значення по країні на 31,7%. Частково поліпшенню стану справ в інвестиційній сфері сприяє реалізація у місті заходів з підготовки до проведення у місті фінальної частини чемпіонату Європи по футболу у 2012 році.

Не зважаючи на збільшення у I півріччі 2010 року обсягів введення в експлуатацію житла, порівняно з аналогічним періодом 2009 року, на 68,5%, для будівельної галузі м. Харкова залишаються актуальними питання дефіциту фінансових ресурсів, що призводить до згортання розробки нових проектів, уповільнення темпів будівництва на більшості будівельних майданчиків у місті та концентрації ресурсів на об'єктах які знаходяться на завершальній стадії будівництва. У розрахунку на 1 000 мешканців площа введенного в січні–червні 2010 року в експлуатацію житла є меншою за середнє значення по країні за відповідний період на 46,2% та складає 32,7 кв. м.

З початку процесу інвестування в економіку міста було залучено 1 721,9 млн. дол. США прямих іноземних інвестицій, що за станом на 01.07.2010 р. у розрахунку на одного мешканця на 35,2% більше за середній показник по країні Основними країнами, з яких надійшли прямі іноземні інвестиції в економіку міста Харкова станом на 01.07.2010 р., як і у 2006-2009 рр., залишаються: Франція (понад 58,3% залучених інвестицій), Кіпр (18,8%) та Сполучене Королівство (8,3%). При цьому в аналізованому періоді галузева структура іноземного капіталу не зазнала суттєвих змін. Значні обсяги іноземного капіталу припадають на фінансову діяльність, підприємства промислового комплексу міста (харчова та целюлозно-паперова промисловість), та компанії, що здійснюють операції з нерухомим майном, орендою, інжинірингом та надають послуги підприємцям.

Житлово-комунальне господарство міста та транспорт

У Харкові, як і в переважній більшості міст України, актуальними є проблеми, пов'язані з високим рівнем зношеності основних засобів, у тому числі житлового фонду, об'єктів інженерної та транспортної інфраструктури міста, та необхідністю здійснення значних

капітальних вкладень у їхнє відновлення. Крім того, продовжує зростати заборгованість споживачів за житлово-комунальні послуги. Прострочена заборгованість населення за житлово-комунальні послуги протягом I півріччя 2010 року збільшилась до 571,6 млн. грн. У розрахунку на одного мешканця м. Харкова обсяг простроченої заборгованості за отримані послуги, яка обліковувалась житлово-комунальними підприємствами станом на 01.07.2010 р., перебував на високому рівні і становив 395,4 грн. на 1 особу.

Протягом I півріччя 2010 року, на відміну від попередніх років, відбулось збільшення обсягів пасажирських перевезень на 1,4%, порівняно з аналогічним періодом 2009 року, за рахунок зростання кількості перевезених пасажирів метрополітеном та тролейбусами.

Протягом I півріччя 2010 року Харківська міська рада активно сприяла залученню комунальними підприємствами міста позикових коштів на розвиток системи та оновлення рухомого складу міського комунального транспорту. Зокрема надано дозволи КП «Харківський метрополітен» на залучення кредиту у сумі 50,0 млн. грн. на будівництво метрополітену та КП «Харківпас» на придбання транспортних засобів за договором фінансового лізингу на суму 1 290,0 млн. грн. Крім того в серпні 2010 року міською радою прийнято рішення про залучення до бюджету розвитку позички у сумі 350 млн. грн. на придбання автобусів та тролейбусів.

У I півріччі 2010 року Харківська міська рада не здійснювала фінансування платежів за лізинговою угодою, за якою у попередні роки здійснено оновлення парку електротранспорту КП «Міськелектротранс». При цьому залишок боргу за лізинговими угодами протягом січня–червня 2010 року зросли на 32,6% до 41,5 млн. грн.

Земельні ресурси, комунальне майно та комунальні підприємства

Харківська міська рада від імені та в інтересах територіальної громади відповідно до чинного законодавства наділена повноваженнями щодо володіння, користування та розпорядження об'єктами права комунальної власності. Продаж земельних ділянок та об'єктів комунальної власності залишається основним джерелом отримання коштів на фінансування капітальних видатків бюджету міста Харкова. Загалом, за результатами I півріччя 2010 року питома вага надходжень від операцій з комунальним майном (продаж, оренда, користування) у структурі доходної частини бюджету міста без врахування трансфертів становила – 20,4% (у I півріччі 2009 року – 21,3%).

У I півріччі 2010 року у місті зберігається тенденція до зменшення середньої вартості продажу землі та об'єктів комунальної власності, у зв'язку з падінням ділової активності у місті, що спричинено загальною негативною макроекономічною динамікою у країні. Рівень виконання річного плану з урахуванням змін у січні–червні 2010 року становив 23,6%. Слабка динаміка наповнення бюджету розвитку Харківської міської ради суттєво ускладнює процес акумулювання бюджетних ресурсів, необхідних для реалізації програм капітального розвитку.

Міська влада продовжує активно використовувати земельні та майнові активи територіальної громади міста для наповнення доходної частини загального фонду бюджету. Сукупний обсяг надходжень плати за оренду цілісних майнових комплексів та орендної плати за землю склав у I півріччі 2010 року 137,6 млн. грн. Водночас у звітному

періоді у зв'язку з погіршенням соціально-економічного стану міста та скороченням у Харкові ділової активності, обсяг надходжень плати за оренду комунального майна зменшився на 7,4%.

Внаслідок складної фінансово-економічної ситуації в державі, Харківська міська рада призупинила раніше розпочатий процес передачі у концесію майна КП «Виробничо-технологічне підприємство «Вода», КП «Харківкомуночиствод», КП «Харківські теплові мережі», та Харківського комунального підприємства «Міськелектротранс».

Бюджет міста

Для повного та всебічного вивчення показників бюджет міста Харкова було представлено у форматі бюджетного балансу.

Бюджет міста Харкова з розбивкою на загальний та спеціальний фонди у 2008-2009 рр. та I півріччі 2010 року, тис. грн.

Показник	2008 р. Загальний фонд	2008 р. Спеціальний фонд	2008 р. Разом	2009 р. Загальний фонд	2009 р. Спеціальний фонд	2009 р. Разом	I півріччя 2010 р. Загальний фонд	I півріччя 2010 р. Спеціальний фонд	I півріччя 2010 р. Разом
Податкові надходження	1 792 671,9	30 781,5	1 823 453,5	1 777 440,8	48 645,6	1 826 086,5	911 292,3	24 369,4	935 661,7
Платежі, штрафи та інші операційні надходження	70 049,3	116 592,6	186 641,9	83 016,8	121 459,6	204 476,4	38 349,2	61 966,9	100 316,1
Отримані трансферти без врахування внутрішніх трансфертів	558 661,5	0,0	558 661,5	549 497,7	147 568,6	697 066,3	334 808,2	86 281,1	421 089,3
Операційні надходження всього	2 421 382,8	147 374,2	2 568 756,9	2 409 955,4	317 673,8	2 727 629,2	1 284 449,7	172 617,4	1 457 067,1
Поточні видатки	1 391 605,2	112 044,1	1 503 649,2	1 590 588,7	138 860,4	1 729 449,1	910 056,1	72 953,3	983 009,4
Субсидії та поточні трансферти	870 631,1	131,5	870 762,6	696 738,9	145 709,4	842 448,3	376 303,6	85 552,3	461 855,9
Операційні видатки всього	2 262 236,3	112 175,5	2 374 411,8	2 287 327,6	284 569,8	2 571 897,4	1 286 359,7	158 505,6	1 444 865,3
Операційний баланс	159 146,5	35 198,7	194 345,1	122 627,7	33 104,0	155 731,8	-1 910,0	14 111,7	12 201,8
Фінансовий дохід	36 783,2	19,8	36 803,0	15 736,9	17,7	15 754,6	4 805,8	11,6	4 817,4
Виплата доходу за зобов'язаннями, обслуговування боргу	5 360,0	0,0	5 360,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Фінансовий баланс	31 423,2	19,8	31 443,0	15 736,9	17,7	15 754,6	4 805,8	11,6	4 817,4
Поточний баланс	190 569,7	35 218,5	225 788,1	138 364,6	33 121,7	171 486,3	2 895,8	14 123,3	17 019,2
Капітальні надходження	3,5	217 064,2	217 067,7	462,5	68 831,2	69 293,6	245,5	30 628,6	30 874,1
Субсидії та трансферти на здійснення капітальних видатків	61 560,5	67 320,8	128 881,3	0,0	0,0	0,0	0,0	8 414,0	8 414,0
Капітальні надходження всього	61 564,0	284 385,1	345 949,1	462,5	68 831,2	69 293,6	245,5	39 042,6	39 288,1
Капітальні видатки	184 730,2	124 497,0	309 227,2	122 651,0	85 218,0	207 869,0	35 719,7	7 629,5	43 349,2
Капітальні трансферти без трансфертів до бюджету розвитку	28 251,8	100 493,5	128 745,3	31 756,8	34 681,0	66 437,8	4 678,3	30 746,3	35 424,6
Капітальні трансферти до бюджету розвитку	58 060,5	0,0	58 060,5	0,0	0,0	0,0	8 414,0	0,0	8 414,0
Капітальні видатки всього	271 042,5	224 990,5	496 033,0	154 407,8	119 899,0	274 306,8	48 812,0	38 375,8	87 187,8
Капітальний баланс	-209 478,5	59 394,5	-150 084,0	-153 945,3	-51 067,8	-205 013,1	-48 566,5	666,8	-47 899,7
Баланс після капітальних видатків	-18 908,8	94 613,0	75 704,2	-15 580,7	-17 946,1	-33 526,8	-45 670,7	14 790,1	-30 880,5
Кредитування (з врахуванням повернення)	0,0	-235,8	-235,8	0,0	-188,9	-188,9	0,0	-162,9	-162,9
Профіцит/дефіцит	-18 908,8	94 848,8	75 940,0	-15 580,7	-17 757,2	-33 337,9	-45 670,7	14 953,1	-30 717,6
Фінансування	18 908,8	-94 848,8	-75 940,0	15 580,7	17 757,2	33 337,9	45 670,7	-14 953,1	30 717,6
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Департамент бюджету та фінансів Харківської міської ради

Внаслідок низької динаміки соціально-економічного розвитку м. Харкова, протягом I півріччя 2010 року бюджет міста, як і у попередньому аналогічному бюджетному періоді, зберігає негативне значення операційного балансу за загальним фондом. У зв'язку з низькими темпами виконання річного плану з урахуванням змін за окремими джерелами доходів бюджету міста у січні-червні, показник негативного сальдо операційного балансу бюджету м. Харкова за загальним фондом склав за підсумками аналізованого періоду 1,9 млн. грн., проти 41,8 млн. грн. у січні-червні 2009 року. Зокрема за підсумками I півріччя 2010 року рівень виконання річного плану з урахуванням змін за статтями доходів «Податок на прибуток підприємств комунальної власності», «Податок з доходів фізичних осіб», «Плата за оренду цілісних майнових комплексів, що є у комунальній власності» «Державне мито» та «Плата за землю» коливались в межах 40,2%–47,2%.

На відміну від 2005-2009 рр. коли місто зберігало статус міста-донора та передавало кошти до Державного бюджету, у 2010 році зважаючи на те, що обсяги доходів бюджету міста, які враховуються при визначенні міжбюджетних трансфертів поступаються відповідним видаткам, бюджет м. Харкова отримує дотацію вирівнювання з Державного бюджету. Протягом I півріччя 2009 року з Державного бюджету надійшло 36,3 млн. грн., або 32,5% від запланованого на рік. При цьому співвідношення дотації вирівнювання до фактично виконаного обсягу доходної частини загального фонду бюджету міста без урахування трансфертів складало 3,8%.

Через невідповідність строків фінансування поточних видатків та надходження відповідних доходів загального фонду районних у м. Харкові бюджетів, у 2005-2009 рр. та I півріччі 2010 року, виконання консолідованого бюджету міста супроводжувалося тимчасовими касовими розривами, які покривалися за рахунок короткотермінових позичок з єдиного казначейського рахунку. Протягом останніх 5 років їх обсяг не мав сталої динаміки, а за результатами січня–червня 2010 року загальна сума короткотермінових позичок, що залучалися з єдиного казначейського рахунку до районних у м. Харкові бюджетів, складає 468,2 млн. грн., що на 12,0% більше за показник I півріччя 2009 року.

Слід зазначити, що у I півріччі 2010 року, як і у попередні роки, з метою зменшення навантаження на бюджет Харківська міська рада здійснює активні операції з тимчасово вільними залишками спеціального фонду бюджету міста шляхом їх розміщення на депозит у банківських установах. Внаслідок цього, протягом січня–червня 2009 року містом було додатково отримано 4 792,6 тис. грн. відсоткових платежів за користування тимчасово вільними бюджетними коштами, що становить 57,6% від показника у I півріччі 2009 року. Станом на 01.07.2010 р. на депозитах у банківських установах розміщено понад 70 млн. грн.

Зважаючи на те, що Харківська міська рада в аналізованому періоді не мала зовнішніх зобов'язань по залучених позичкових коштів до бюджету розвитку і відповідно не здійснювала виплат з обслуговування боргу міста, сальдо фінансового балансу бюджету міста у I півріччі 2010 року період було позитивним.

Сальдо капітального балансу бюджету міста Харкова у I півріччі 2010 року продовжувало залишатись негативним, а його обсяг, порівняно з аналогічним періодом 2009 року скоротився у 2,1 рази. Суттєве зменшення сальдо капітального балансу є наслідком скорочення капітальних видатків через обмеженість надходжень до бюджету розвитку міської ради та тривалістю проведення тендерних процедур.

Бюджет міста у I півріччі 2010 року було виконано з дефіцитом у сумі 30,7 млн. грн., який було утворено внаслідок дефіциту загального фонду бюджету міста у сумі 45,7 млн. грн. Спеціальний фонд бюджету міста було виконано з профіцитом майже 15,0 млн. грн. Джерела фінансування бюджету міста Харкова з розбивкою за фондами наведено в таблиці (**Ошибка! Источник ссылки не найден.**). Фінансування бюджету м. Харкова у 2006-2009 рр. та I півріччі 2010 року наведено в Додатку до рейтингового звіту №3.

Дефіцит загального фонду бюджету міста у аналізованому періоді було покрито за рахунок залучення короткотермінових позичок з єдиного казначейського рахунку та повернення тимчасово вільних бюджетних коштів з депозитних рахунків. При

цьому зростання обсягів залишків коштів на рахунках місцевого бюджету мало наслідком збільшення показника ліквідності бюджету. За підсумками січня–червня 2010 року ліквідність бюджету знаходяться на високому рівні як за загальним фондом – 12,0% (збільшення, порівняно з I півріччям 2009 роком на 5,8 в. п.) та і за спеціальним на фондом – 29,3% (збільшення, порівняно з I півріччям 2009 року на 11,1 в. п.).

Виконання доходної частини бюджету м. Харкова у I півріччі 2010 року

Протягом I півріччя 2010 року обсяг доходної частини бюджету міста (без урахування трансфертів), у місті Харкові зріс, порівняно з аналогічним періодом 2009 року, на 4,2% при цьому зберігається високий рівень бюджетної забезпеченості, оскільки розрахунковий обсяг доходів загального фонду бюджету без урахування трансфертів на одного мешканця (657,3 грн.) перевищує аналогічний показник багатьох міст України з сумірним адміністративно-територіальним статусом та чисельністю населення.

Структурні пропорції формування доходної частини бюджету міста Харкова у I півріччі 2010 року, як і у попередні бюджетні періоди, були типовими для більшості місцевих бюджетів України. Найвагомими джерелами формування доходів бюджету міста були податкові надходження та офіційні трансферти.

До загального фонду бюджету м. Харкова у січні–червні 2010 року надійшло доходів без урахування трансфертів обсягом 954,7 млн. грн. (на 3,9% більше, порівняно з відповідним періодом минулого року). Затверджений на 2010 рік з урахуванням змін план за доходами загального фонду бюджету м. Харкова без урахування трансфертів виконано на 45,4% та за власними доходами – на 47,1%. Слід зазначити, що затверджений на 2010 рік Міністерством фінансів України обсяг закріплених доходів бюджету м. Харкова було виконано на 45,4%. Загалом рівень виконання річного плану за доходами загального фонду бюджету міста за результатами I півріччя 2010 року є прийнятним на фоні загального стану виконання місцевих бюджетів в державі.

Обсяги доходної частини спеціального фонду бюджету м. Харкова у I півріччі 2010 році визначалися динамікою власних надходжень бюджетних установ та трансфертів. Динаміка надходжень до бюджету розвитку свідчить про збереження низького попиту на об'єкти комунальної власності, що спричинено загальною негативною макроекономічною динамікою у країні. Це, безумовно, впливатиме на обсяги надходжень до бюджету розвитку та може ускладнити виконання програм соціально-економічного розвитку міста Харкова.

Виконання видаткової частини бюджету м. Харкова у I півріччі 2010 року

За результатами звітного періоду з бюджету міста здійснено видатків обсягом 1 519 115,3 тис. грн., що складає 38,6% від затвердженого з врахуванням змін плану на 2010 рік. Низький рівень виконання у I півріччі 2010 року запланованих показників є наслідком повільної динаміки виконання доходної частини бюджету міста та перерахуванням не у повному обсязі окремих трансфертів з Державного бюджету.

Порівняно з I півріччям 2009 року, видаткова частина бюджету міста Харкова (без урахування трансфертів) у січні–червні 2010 році зросла на 5,4% чому зокрема сприяв перегляд мінімальних соціальних стандартів у цілому в державі та ріст вартості окремих комунальних послуг у місті у II половині 2009 року.

Станом на 01.07.2010 року бюджет міста Харкова збільшив обсяг кредиторської заборгованості, порівняно з початком 2010 року, на 16,7% – до 120,6 млн. грн. Заборгованість зростала здебільшого у зв'язку з повільними темпами надходжень податків і зборів до загального фонду бюджету міста та перерахування трансфертів з Державного бюджету.

Виконання видаткової частини бюджету міста Харкова у січні–червні 2010 року характеризується продовженням зростання питомої ваги поточних видатків в цілому (до 94,3%) та захищених статей зокрема (до 84,8%), що звужує можливості міста щодо розпорядження бюджетними коштами у разі виникнення непередбачуваних ситуацій.

Боргові зобов'язання міста

Обсяг консолідованого боргу м. Харкова станом на 01.07.2010 р. становить 1 590 524,1 тис. грн. та складається з:

- 131 822,0 тис. грн. – прямий борг бюджету м. Харкова;
- 53 089,3 тис. грн. – прострочена кредиторська заборгованість бюджетних установ, що фінансуються за рахунок загального фонду бюджету м. Харкова;
- 41 548,4 тис. грн. – залишок боргу за лізинговою угодою ХКП «Міськелектротранс»;
- 1 162 555,5 тис. грн. – прострочена кредиторська заборгованість комунальних підприємств міста;
- 201 508,9 тис. грн. – непогашений залишок за кредитами, залученими комунальними підприємствами міста.

Перспективи залучення коштів у майбутньому

За інформацією Харківської міської ради, місто має намір і надалі продовжувати роботу щодо залучення позичкових коштів до бюджету розвитку. Зокрема, планується здійснити емісію облігацій внутрішньої місцевої позики обсягом 500,0 млн. грн. Терміном обігу облігацій – 5 років, з обов'язковим достроковим викупом облігацій починаючи з 2012 року по 125 000 тис. грн. щорічно. Відсоткова ставка за облігаціями серії D встановлюватиметься відповідно до кон'юнктури ринку капіталу, але не більше 18% річних. Кошти, які планується залучити до бюджету розвитку, будуть направлені на реалізацію завдань та заходів, спрямованих на своєчасну та якісну підготовку міста до проведення фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу. Слід зазначити,

що на даний час роботи з випуску облігацій серії D призупинено, внаслідок реалізації вимог Меморандуму про співробітництво між Україною та Міжнародним валютним фондом.

Крім того відповідно до рішення Харківської міської ради від 11.08.2010 р. місто планує залучити позикові кошти до бюджету розвитку обсягом 350,0 млн. грн. терміном на період до 4 років, зі строком погашення не пізніше 30 квітня 2013 року з відсотковою ставкою не вище 15,0% річних. При цьому у 2010 році 50% відсоткової ставки планується відшкодувати за рахунок коштів Державного бюджету України, а в подальшому компенсацію витрат за кредитною лінією передбачається здійснювати з Державного бюджету України через механізм міжбюджетних відносин. виплату проценту за цим кредитом передбачається проводити раз на рік. Отримані кошти будуть спрямовані на оновлення міського комунального транспорту в рамках підготовки до проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу.

Слід зазначити, що обсяг запланованих запозичень до прогнозного обсягу доходної частини міського бюджету на 2010 рік без урахування трансфертів складає 14,9%, що відповідає помірному рівню прямого боргового навантаження на бюджет міста.

Висновок

За результатами аналізу кредитний рейтинг м. Харкова ради підтверджено на рівні uaA, прогноз стабільний.

Голова рейтингового комітету

Г.Л. Перерва

Начальник відділу муніципальних рейтингів

О. К. Самойлова

**Старший фінансовий аналітик відділу
муніципальних рейтингів**

О. І. Луценко

Додатки

Бюджет міста Харкова у форматі бюджетного балансу за 2006-2009 рр. та I півріччя 2010 року, тис. грн.

ПОКАЗНИК	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	I півріччя 2010 року
Податкові надходження	985 671,2	1 413 196,4	1 823 453,5	1 826 086,5	935 661,7
Платежі, штрафи та інші операційні надходження	88 780,7	159 607,9	186 641,9	204 476,4	100 316,1
Отримані трансферти без врахування внутрішніх трансфертів	265 869,0	521 940,2	558 661,5	697 066,3	421 089,3
Операційні надходження всього	1 340 320,9	2 094 744,6	2 568 756,9	2 727 629,2	1 457 067,1
Поточні видатки	841 387,9	1 110 913,0	1 503 649,2	1 729 449,1	983 009,4
Субсидії та поточні трансферти	409 425,3	719 940,4	870 762,6	842 448,3	461 855,9
Операційні видатки всього	1 250 813,2	1 830 853,3	2 374 411,8	2 571 897,4	1 444 865,3
Операційний баланс	89 507,7	263 891,3	194 345,1	155 731,8	12 201,8
Фінансовий дохід	4 804,3	15 121,1	36 803,0	15 754,6	4 817,4
Виплата доходу за зобов'язаннями, обслуговування боргу	10 720,0	10 720,0	5 360,0	0,0	0,0
Фінансовий баланс	-5 915,7	4 401,1	31 443,0	15 754,6	4 817,4
Поточний баланс	83 592,0	268 292,3	225 788,1	171 486,3	17 019,2
Капітальні надходження	61 821,0	122 191,7	217 067,7	69 293,6	30 874,1
Субсидії та трансферти на здійснення капітальних видатків	107 081,1	154 172,4	128 881,3	0,0	8 414,0
Капітальні надходження всього	168 902,1	276 364,1	345 949,1	69 293,6	39 288,1
Капітальні видатки	125 420,7	226 745,3	309 227,2	207 869,0	43 349,2
Капітальні трансферти без трансфертів до бюджету розвитку	85 202,7	112 305,6	128 745,3	66 437,8	35 424,6
Капітальні трансферти до бюджету розвитку	48 588,7	73 404,7	58 060,5	0,0	8 414,0
Капітальні видатки всього	259 212,1	412 455,5	496 033,0	274 306,8	87 187,8
Капітальний баланс	-90 310,0	-136 091,5	-150 084,0	-205 013,1	-47 899,7
Баланс після капітальних видатків	-6 718,0	132 200,9	75 704,2	-33 526,8	-30 880,5
Надання пільгових кредитів громадянам на будівництво житла (з врахуванням повернення)	-257,3	-344,5	-235,8	-188,9	-162,9
Профіцит/дефіцит	-6 460,7	132 545,3	75 940,0	-33 337,9	-30 717,6
Фінансування	6 460,7	-132 545,3	-75 940,0	33 337,9	30 717,6
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Департамент бюджету та фінансів Харківської міської ради

Додаток до рейтингового звіту № 2

Джерела фінансування бюджету м. Харкова за 2006-2009 рр. та I півріччя 2010 року, тис. грн.

ПОКАЗНИК	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	I півріччі 2010 року
Профіцит/дефіцит	-6 460,7	132 545,3	75 940,0	-33 337,9	-30 717,6
Фінансування	6 460,7	-132 545,3	-75 940,0	33 337,9	30 717,6
Зміни залишків	-1 933,6	-2 168,4	-19 215,0	-17 205,2	-95 040,2
залишок на початок року	12 317,9	14 265,7	16 434,1	35 649,2	52 854,4
залишок на кінець року	14 251,5	16 434,1	35 649,2	52 854,4	147 894,6
Фінансування за рахунок казначейського рахунку	0,0	0,0	0,0	0,0	131 822,0
Залучення	343 775,2	332 961,7	343 818,1	650 355,3	468 176,5
Погашення	343 775,2	332 961,7	343 818,1	650 355,3	336 354,4
Зміни обсягів депозитів та цінних паперів, що використовуються для управління ліквідністю	8 396,8	-130 375,2	43 276,8	50 543,1	-7 778,7
Повернення коштів з депозитів або пред'явлення цінних паперів	88 408,2	477 459,1	612 994,5	98 760,4	21 898,3
Розміщення коштів на депозитах або придбання цінних паперів	80 011,4	607 834,4	569 717,8	48 217,3	29 677,0
Фінансування за борговими операціями	0,0	0,0	-100 000,0	0,0	0,0
Запозичення	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Погашення	0,0	0,0	100 000,0	0,0	0,0
Інші розрахунки	-2,5	-1,6	-1,8	0,0	1 714,5
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Департамент бюджету та фінансів Харківської міської ради